

הגשת בקשה ארעית לפטנט בישראל

צוות "מעקב חקיקה" במכון ש. הורוביץ לקניין רוחני ע"ש ד"ר אמנון גולדנברג ז"ל, הפועל בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב, מתכבד להגיש הערות ביחס להצעת רשות הפטנטים לאפשר הגשת בקשה ארעית לפטנט בישראל.

א. רקע

מבוא

1. רשות הפטנטים בוחנת את האפשרות ליצור מסלול חדשני של הגשת בקשה ארעית לפטנט. במסמך זה נעמוד על הרקע להסדר המוצע, נבחן כיצד המודל המוצע מיושם הלכה למעשה בארצות הברית, ונעיר על היתרונות והחסרונות של מסלול הבקשה הארעית. מסמך זה תומך בהצעה, אך מציע הצעות לשיפור המודל.

ההסדר המוצע

2. ביום 14.6.2020 פרסמה רשות הפטנטים (להלן: "הרשות") יוזמה לפתיחת מסלול חדש ואופציונאלי של הגשת בקשה ארעית לפטנט בישראל. מסלול זה, יאפשר למבקשים להקדים ולהגיש את בקשת הפטנט ולזכות בתאריך הגשה מוקדם יותר, בדומה למסלול הקיים בארצות הברית הנקרא Provisional Patent Application (להלן: "Provisional").¹ מסלול זה, יתוסף למסלול ההגשה הקיים היום בישראל, לבקשת פטנט בישראל (להלן: "פטנט מלא"; "פטנט רגיל"; "פטנט לא-ארעי") ולמסלול של בקשה בינ"ל לפטנט - PCT.

3. לפי הרשות,² ההסדר המוצע יצא לפועל על ידי תיקון תקנות הפטנטים (נוהלי הרשות, סדרי דין, מסמכים ואגרות) (להלן: "התקנות").³ במסגרת זו תוגדר בקשה ארעית לפטנט שהיא בקשה לפטנט, המוגשת לפי סעיף 11 לחוק הפטנטים (להלן: "החוק").⁴ ההגשה תתבצע בצורה מקוונת תוך בחירה באפיק בקשה ארעית ללא צורך בכרטיס חכם ובתשלום אגרה מופחתת. אישור הגשה יונפק ללא בחינת פגמים צורניים או מהותיים. ממועד זה, למבקש יעמדו 12 חודשים לשלם אגרה משלימה (המשלימה להגשת בקשה לפטנט מלא). אם לא ישלמה -- הבקשה תיזנח אוטומטית ותוכן הבקשה לא יפורסם. אם ישלם את האגרה המשלימה -- יוענק למבקש אישור הגשה נוסף על-ידי הרשות, תוך בחינת עמידת הבקשה בדרישות התוכן והצורה בהתאם לתקנה 31 לתקנות. במעמד זה, יוכל המבקש לבקש זירוז הבחינה. בנוסף, בקשה ארעית שתעמוד בדרישות להכרה בדין קדימה המופיעות, בין השאר בסעיף 10 לחוק, תוכל לשמש כדין קדימה לפי אמנת פריז.

¹ https://www.justice.gov.il/Units/RashamHaptentim/news/Pages/provisional_survey_ILPO.aspx

² ראו מסמך 'מצע לדיון עם הציבור בנושא הצעת הרשות לאפשר הגשת בקשה ארעית לפטנט בישראל' מטעם רשות הפטנטים מיום 23.6.20.

³ תקנות הפטנטים (נוהלי הרשות, סדרי דין, מסמכים ואגרות), התשכ"ח – 1968 (להלן: "התקנות").

⁴ חוק הפטנטים, התשכ"ז-1967 (להלן: החוק).

4. ההסדר המוצע שואף למשוך קהלים חדשים, ביניהם אלו המגישים בקשות ארעיות בארצות הברית וכן אלו שלא הגישו כלל בקשות לפטנט בישראל או בשאר העולם.⁵ לגבי הראשונים, יתרון אחד בהגשת בקשה ארעית בישראל הוא שהשיח יתנהל עם הבוחנים ברשות הפטנטים ביחס לבוחנים בארצות הברית, ולכן יקל בהיבט של נגישות, הן מבחינה גיאוגרפית, הן מבחינת שפה והן מבחינה מקצועית.⁶ בנוסף, הגשת בקשה ארעית אמריקנית דורש שכירת שירותיו של נציג אמריקני ואילו בישראל קיימת שאיפה למתן אפשרות עיון מקוונת בבקשות שהגיש המבקש ואשר טרם פורסמו. עם זאת, קידום נושא זה לא יושלם בשנה הראשונה בשל קיצוץ תקציבי.⁷ אגרת ההגשה של הבקשה הארעית האמריקנית כוללת שני שירותים נוספים: אגרות (Digital Access System) DAS⁸ וכן אגרת הגשה; על הרשות להחליט בהמשך האם הגשת הבקשה בישראל כוללת מתן שירותים אלו או שאלו עלויות נוספות שעל המבקש לקחת בחשבון.⁹ באשר לקהל היעד הנוסף, מורכב הוא גם משחקנים חזקים וגם משחקנים קטנים וחלשים יותר.
5. ניתן לראות תמיכה רבה בהסדר המוצע מצד אנשי חברות הזנק, אנשי עסקים ומשקיעי הון.¹⁰

ב. יישום המודל בארצות הברית¹¹

6. בשנת 1994 תוקן חוק הפטנטים האמריקני שנחקק ב-1952 ונוספה האפשרות להגשת בקשה ארעית.¹² במסגרת זו, משרד הפטנטים וסימני המסחר שם (להלן: "USPTO") מציע לממציאים אפשרות למלא טופס ייעודי לבקשה ארעית, שנועדה להיות הגשה ראשונית לבקשות פטנטים שם, כדי לקבוע מועד הגשה מוקדם ככל האפשר. הבקשה הארעית מאפשרת להשתמש במונח "פטנט ממתין לאישור" (Patent Pending),¹³ תוך עלות זולה באופן משמעותי לעומת עלות הגשת בקשת פטנט לא-ארעי.¹⁴

⁵ הרשות קיימה דיון עם הציבור ביום 28.6.2020 בנושא זה. ראו את סיכום הדיון כאן: https://www.justice.gov/il/Units/RashamHaptentim/news/Pages/provisional_survey_ILPO.aspx (להלן: דיון הרשות מיום 28.6.2020).

⁶ דיון הרשות מיום 28.6.2020, שם.

⁷ הרשות קיימה דיון עם הציבור ביום 19.7.2020 בנושא זה. ראו את סיכום הדיון כאן: https://www.justice.gov/il/Units/RashamHaptentim/news/Pages/provisional_survey_ILPO.aspx (להלן: דיון הרשות מיום 19.7.2020).

⁸ מדובר בספרייה הדיגיטלית של מסמכי דין הקדימה המנוהלת על ידי הלשכה הבינלאומית של הארגון העולמי לקניין רוחני (WIPO). ספרייה זו מציעה חלופה דיגיטלית נוחה ומאובטחת להגשת העתקי נייר של מסמכי דין קדימה בין משרדי הפטנטים החברים בשירות. מידע נוסף על DAS ניתן למצוא באתר של WIPO - <https://www.wipo.int/das/en/>.

⁹ דיון הרשות מיום 19.7.2020, שם.

¹⁰ ראו מכתבי תמיכה מצד בני שניידר, ד"ר גיורא ירון, ד"ר דוד אלמגור ויובל שחר: https://www.justice.gov/il/Units/RashamHaptentim/news/Pages/provisional_survey_ILPO.aspx.

¹¹ כלל הנתונים מתוך אתר משרד הפטנטים האמריקני:

<https://www.uspto.gov/patents-getting-started/general-information-concerning-patents#heading-12>

<https://web.archive.org/web/20130115040700/http://www.ladas.com/Patents/USPatentHistory.html>

¹³ 35 U.S.C. §154

¹⁴ בין 70\$ ל-280\$. לפי המעודכן באתר משרד הפטנטים האמריקני, ינואר 2018:

https://www.uspto.gov/sites/default/files/documents/USPTO%20fee%20schedule_current.pdf

7. הבקשה הארעית מוגשת ל-USPTO ועליה לכלול, בנוסף לטופס המקוון שיכיל תיאור ופירוט של המוצר, גם אגרת הגשה ודף פתיח שמציין במפורש שהבקשה היא בקשה ארעית. על המבקש לצרף איורים או תרשימים, לפי הצורך.¹⁵ במסגרת הבקשה הארעית, אין צורך בפירוט תביעות פטנט (Claims), שבועות או הצהרות של הממציא או "הצהרת גילוי מידע" (IDS) אשר נדרשות בהגשת בקשת פטנט לא-ארעי.
8. תאריך הבקשה הארעית הוא המועד בו מוגש הטופס האמור ל-USPTO,¹⁶ ולאחריו יהיו למבקש עד 12 חודשים להגיש בקשה לרישום פטנט לא-ארעי. במקרה כזה, בקשת הפטנט הלא-ארעי, זכאית ליהנות ממועד הגשת הבקשה הזמנית, זאת בתנאי שתתמוך בנושא האחרונה. בקשות ארעיות אינן נבחנות לגופן עד להגשת הבקשה הרשמית של הפטנט הלא-ארעי, ולכן ההמצאות נושא הבקשה, אינן זכאיות להגנה כפטנט רשום. בהתאמה, לא ייחשבו 12 חודשי התלות לעניין 20 שנות ההגנה על הפטנט, אשר יימנו רק החל מיום הגשת הבקשה הקבועה. הבקשה הארעית אף אינה מתפרסמת, אלא זו תצורף לתיק שיתפרסם בהמשך לפי דין פטנט לא-ארעי.
9. בקשה ארעית נמצאת בסטטוס "ממתנה לאישור" למשך 12 חודשים בלבד מיום הגשת הבקשה. אם לא הוגשה במסגרת זמן זה בקשה לפטנט לא-ארעי, תיזנח הבקשה הארעית באופן אוטומטי.¹⁷
10. פירוט תוכן ה-Provisional¹⁸
1. דף פתיח שמציין במפורש שהמדובר בבקשה ארעית
 2. ציון צורת תשלום האגרה
 3. פירוט ותיאור ההמצאה- אין חיוב בשימוש בלשון משפטית. לפי מדריכים פרטיים שונים,¹⁹ מומלץ לכלול בתיאור הבקשה, את:
 - מטרת ההמצאה או הישגיה;
 - איך ההמצאה עובדת ומשיגה את המטרה שלה;
 - המרכיבים או השלבים של ההמצאה;
 - כיצד מרכיבי ההמצאה מסודרים או מאורגנים, וכיצד הם פועלים יחד.

הדגש הוא שאין מבנה אחד ומחייב, בעיקר משום שהבקשה לא נבחנת צורנית או לגופה, שכן הבחינה תיעשה רק בשלב הגשת הבקשה המלאה.

ג. יתרונות הבקשה הארעית

11. לבקשה ארעית יש כמה יתרונות:
- א. עיכוב תשלום העלויות הכרוכות בהגשת פטנט רגיל- שימוש במנגנון המוצע יוכל לחסוך עלויות משמעותיות, כאשר תחילה יגיש הממציא בקשה ארעית בעלות מצומצמת ואת עלויות הגשת

¹⁵ 35 U.S. C §113 - Drawings

¹⁶ 35 U.S.C. §111(b)(4)

¹⁷ 35 U.S.C. §111(b)(5)

¹⁸ מתוך אתר USPTO: <https://www.uspto.gov/patents-getting-started/general-information-concerning-patents#heading-12>

¹⁹ <https://www.thoughtstopaper.com/knowledge/what-to-include-in-a-provisional-patent-application.php>

הבקשה לפטנט לא-ארעי ידחה למועד מאוחר יותר.²⁰ בזמן שהרוויח, יוכל להבין את הכדאיות הכלכלית ואת ההיתכנות הפוטנציאלית לאישור הפטנט (חדשנית, מועילה, ניתנת לשימוש תעשייתי, האם יש בה התקדמות המצאתית), וזאת תוך פיתוח מאוחר יותר לקראת הבקשה. יודגש כי בקשת הפטנט הארעית דוחה, ולא מחליפה, את תהליך רישום הפטנט הרגיל.

ב. עלויות הגשה נמוכה – ראשית, לפי פרסומי הרשות, אגרת הגשת בקשה ארעית נמוכה יחסית. שנית, הגשת בקשה ארעית כרוכה בבירוקרטיה מעטה יחסית, לעומת זאת הכרוכה בהגשת בקשה מלאה לפטנט ואין צורך בעריכת הבקשה.²¹ לפיכך, המבקש לחסוך עלויות בגין שירותים של עורכי דין ועורכי פטנטים.

ג. פשטות הגשת הבקשה – לפי פרסום הרשות, הגשת הבקשה הארעית תהיה דרך טופס מקוון, באופן שמאפשר חיסכון במשאבי הגשה כדוגמת שליח. קצר ופשוט באופן יחסי למילוי.²² הבקשה הארעית אינה נבחנת לגופה באופן מפורט, כפי שנבחנת הבקשה הלא-ארעית.²³

ד. היכולת להשתמש במונח "ממתין לאישור" (Pending) – על אף שאין למונח זה נפקות מעשית עד להגשת בקשת הפטנט לא-ארעי, השימוש בו יוצר יתרונות שיווקיים מובהקים.²⁴ כך למשל, לצורך גיוס משקיעים להמשך הפיתוח עד להגשת הבקשה המלאה, תיחשב הבקשה כהתקדמות משמעותית לקראת פטנט, באופן שימשוך משקיעים.²⁵

ה. קדימות - סעיף 9 לחוק קובע כלל בסיסי לעניין הקדימות ברישום פטנט והוא שכל הקודם בהגשת הבקשה זוכה. רק אם יוכח, כי מי שהגיש את האמצאה לרישום אינו הממציא או הממציאה, אלא נטל את עיקר האמצאה מאחר, אזי חרף הקדימות ברישום, הבעלות תוכר לממציא או לממציאה האמיתיים.²⁶ לכן, למועד הגשת הבקשה לפטנט חשיבות רבה, ומטרת המבקש היא להגיש את הבקשה במועד המוקדם ביותר. בקשה ארעית העומדת בדרישות להכרה בדין קדימה המופיעות, בין השאר, בסעיף 10 לחוק, תוכל לשמש כדין קדימה לפי אמנת פריז. כך, תאריך הגשת הבקשה הארעית יוכל לסייע בבוא העת למגישה, לגבור על יזם אחר אשר יבקש להגיש בקשת פטנט על אותה ההמצאה.

ד. חסרונות הבקשה הארעית

12. בצד זה, לבקשה ארעית יש כמה חסרונות ברורים:

א. "ללכת בלי ולהרגיש עם" – הגשת בקשה ארעית עלולה ליצור תחושה אצל המבקש שהוא מקבל הגנה מלאה,²⁷ אולם לניסוח לא מדויק בבקשה הארעית יכולות להיות השלכות כבדות. לדעתנו,

²⁰ Charles E. Van Horn, *Practicalities and Potential Pitfalls When Using Provisional Patent Applications*, 22 AIPLA Q. J. 259, 263-264 (1994).

²¹ דיון הרשות מיום 28.6.2020, ה"ש 5.

²² ראו מסמך 'מצע לדיון עם הציבור בנושא הצעת הרשות לאפשר הגשת בקשה ארעית לפטנט בישראל' מטעם רשות הפטנטים מיום 23.6.20.

²³ ס' 17 לחוק הפטנטים.

²⁴ http://webarchive.loc.gov/all/20070816120535/http://www.ipwatchdog.com/provisional_patents.html

²⁵ Margo A. Bagley, *Academic Discourse and Proprietary Rights: Putting Patents in Their Proper Place*, 47 Boston College L. Rev. 217, 250-253 (2006).

²⁶ ס' 76 לחוק הפטנטים; ע"א 296/82 נבנצאל נ' ג'רסי ניוקליאר, פ"ד מ(3) 281 (פורסם בנבו, 27.5.1986).

²⁷ תופעה זו נדונה בהרחבה בעניין Phillips v. AWH Corp., 415 F.3d 1303 (Fed. Cir. 2005).

האפשרות להגיש בקשה ארעית ללא דרישת תביעות עלולה לפגוע במבקש. הבקשה הארעית מגינה רק על ההמצאה המתוארת בה ולכן, על המגיש לנסח בצורה מפורשת וברורה כך שתכלול את המוצר או התהליך עליו הוא מבקש להגן. ללא ניסוח תביעות הנדרש לפי החוק בהגשת בקשה רגילה לפטנט,²⁸ יהיה קשה יותר לממציא להגדיר את המונופול המבוקש. מסיבה זו, יש הסוברים כי יש לחייב את המבקשים להגיש מערכת תביעות גם בבקשה ארעית.²⁹ ניתן לתאר שני תרחישים המרעים עם המבקש בשליחת בקשה ארעית לא מדויקת:

- אם הבקשה המלאה שתוגש בהמשך, תבקש הגנה על מוצר דומה אולם שונה ברכיב כלשהו, שולי או ברור ככל שיהא בעיני הממציא, מזה שתואר בבקשה הארעית, תאריך הגשת הבקשה הארעית לא יוכל לשמש כתאריך בכורה לבקשת הפטנט. שינוי בתאריך הבכורה למועד מאוחר יותר, עלול לסכן את תוקף הפטנט והזכויות על ההמצאה.
- מרגע שהוגשה בקשה ארעית, רשאי הממציא לחשוף את פרטי המצאתו, לכאורה ללא חשש שיפגעו סיכוייו לקבל פטנט. אולם אם ההמצאה שונה ברכיב כלשהו, שולי או ברור ככל שיהא בעיני הממציא, מזה שתואר בבקשה הארעית, פעולותיו של הממציא לאחר הגשת הבקשה הארעית ובטרם הוגשה הבקשה המלאה, עלולות להיחשב פרסום קודם השולל את חדשנות ההמצאה.

ב. היעדר דרישת פיקוח על ידי גורם מקצועי (גישה פטרנליסטית) – אנו סבורים שניתן להניח כי השחקנים החזקים ובעלי ההון בכל זאת יקבלו ייעוץ משפטי ופטנטי שיפחית את הסיכון הנשקף מהגשת בקשה ארעית. לעומתם, שחקנים קטנים, שעלולים להיות מסונוורים מהעלות הנמוכה של ההליך, עלולים שלא להבין לעומק את הסכנות וההשלכות ולנקוט צעדים לא יעילים עליהם יתחרטו. לכן, מומלץ בכל זאת להיוועץ בגורם מקצועי, הן לגבי השימוש בכלי של בקשה ארעית, והן באופן השימוש.³⁰

ג. לפי דעתנו, פטנט שאינו כתוב היטב עלול להציג את ההמצאה באור שלילי ובכך, להרתיע משקיעים.

ד. היעדר פרסום - הואיל ובקשות פטנטים זמניות אינן מתפרסמות לציבור, ממציאים אחרים, אפילו אלו שחוקרים בחריצות, עשויים שלא להיות מסוגלים לגלות על אודות ההמצאה ה"סודית" שהוגשה כבקשה ארעית.³¹ לפיכך, סביר להניח שממציאים אלו ימשיכו להשקיע זמן ומשאבים בפיתוח המצאתם הזוהה עד דחיית בקשת הפטנט כתוצאה מהגילוי המאוחר של בקשת הפטנט הזמנית שקודם לא נחשפה. בכך, להבנתנו, אין הם יכולים לגלות כי המצאתם אינה עונה על דרישת החדשנות.

²⁸ ס' 13 לחוק.

²⁹ דיון הרשות מיום 19.7.2020, ה"ש 7.

³⁰ Arnold B. Silverman, *Proceed with Caution with U.S. Provisional Patent Applications*, JOM, Feb. 2000 <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s11837-000-0057-5.pdf>

³¹ Kyle Guttuso, "Secret" Prior Art: Does Prior Art in a Provisional Patent Application Bar Future Patents?, 2011

ה. השוואה בין בקשה ארעית לבקשה מלאה

13. ניתן לסכם את ההבדלים בטבלה הבאה:

בקשה מלאה	בקשה ארעית
הרשות לא בודקת עמידה בדרישות צורניות ומהותיות.	הרשות לא בודקת עמידה בדרישות צורניות ומהותיות.
אגרה מופחתת.	אגרה מופחתת.
אגרה בהתאם לתוספת השנייה לתקנות המבחינה בין השאר בין חברות גדולות (מחזור שנתי של מעל 10 מיליון שקל) ³³ לבין חברות קטנות וממציאים עצמאיים כשלאחרונים הנחה של 40%.	* בארצות הברית לישות קטנה ניתנת הנחה של 50% ולישות זעירה (Micro entity) הנחה גבוהה אף יותר של 75%. ³²
עומדת בפני עצמה ואם מתקבלת, מעניקה הגנה מלאה.	אינה עומדת בפני עצמה כך שיתרונותיה תקפים רק אם הוגשה בקשה מלאה תוך 12 חודשים מיום הגשת הבקשה הארעית.
מגנה על המבקש למשך 20 שנה. ³⁴	לא מגנה על המבקש, אלא אם הוגשה בקשה מלאה תוך 12 חודשים מיום הגשת הבקשה הארעית.
נדרש ביטול אקטיבי בהתאם לסעיף 21 לחוק. ³⁶	אם לא שולמה יתרת האגרה (המשלימה לאגרת בקשה רגילה), הבקשה נזנחת אוטומטית, וכן רשאי המבקש לזנוח את הבקשה במועד מוקדם יותר לפי סעיף 21 לחוק. ³⁵
הרשם יפרסם פרטים בסיסיים על אודות הבקשה, סמוך ככל האפשר למועד הגשתה ³⁷ ובחלוף כ-18 חודשים ממועד הגשתה, יפרסמה במלואה. ³⁸	לא מפורסמת.
הרישום הנדרש הוא מקצועי ולפי כללים והגדרות, כך לרוב נעשה על ידי עורך פטנטים וכן במקרים רבים גם כולל מעורבות עורך דין. בהתאמה, עלויות הגורמים הללו נכללות בהוצאות תהליך הרישום.	הרישום לא דורש כללים ספציפיים ומיועד לאפשר רישום על ידי המבקש עצמו, בכך הוא יכול לחסוך עלויות גורמים שמסייעים ברישום, דוגמת עורכי פטנטים.
ניתן להגיש מסמכים כעותקים פיזיים (נייר) ולחלופין ניתן להגיש באתר ההגשה ³⁹ (למעט חריגים אותם מתאפשר להגיש באתר ההגשה) ⁴⁰	* לא למותר לציין שהמבקש יכול להיעזר בעורכי פטנטים ועורכי דין גם לצורך בקשה זו.
חל עליה דין קדימה.	הגשת המסמכים נעשית באופן מקוון.
חל עליה דין קדימה.	חל עליה דין קדימה.

³² מבלי לצלול לעומק ההבחנה בין הישויות, אחד הקריטריונים להבחנה הוא מספר העובדים המועסקים כך לדוגמה, ישות גדולה היא כזאת שיש בה לכל הפחות 500 עובדים, כפי שמוגדר ב- 35 U.S.C. §45. פירוט האגרות בהתאם לגודל הישות, מתוך אתר משרד הפטנטים: <https://www.uspto.gov/learning-and-resources/fees-and-payment/uspto-fee-schedule>

³³ ס' 10 לתוספת השנייה לתקנות.

³⁴ ס' 52 לחוק.

³⁵ ס' 21 לחוק.

³⁶ ס' 21 לחוק.

³⁷ ס' 16(א) לחוק.

³⁸ ס' 16 לחוק.

³⁹ ס' 10א(א) לתקנות.

⁴⁰ ס' 10א(ב) לתקנות.

ו. הצעות לשיפור

14. אנו סבורים שיתרונות הבקשה הארעית מצדיקים את קליטתה גם בדין הישראלי. עם זאת, נבקש להציע מספר שיפורים, כדי לצמצם את החסרונות.

א. הסבר מפורט לממציאים ולממציאות - חלק מקהל היעד של הכלי המשפטי נושא הדיון, הוא שחקנים קטנים שלא הרבו להשתמש בכלים הקיימים, ואינם נדרשים או יכולים להרשות לעצמם הסתייעות בגורמי מקצוע. לפיכך, ניתן להניח שיהיו רבים שלא יבינו את משמעות ההליך ואת הסכנות בשימוש. על מנת למנוע טעויות מצד המבקשים, נמליץ שהרשות תנסח טופס מפורט, ברור ונהיר על אודות ההליך, בשפה פשוטה המובנת לאדם מהישוב שאינו בעל ידע משפטי או פטנטי. נוסף על מסמך מפורט זה, ניתן אף לתכנן מערכת מקוונת מותאמת למשתמש שתקפיץ הודעות תוך כדי השלמת הטפסים. הודעות אלו יכילו דגשים חשובים בנוגע למילוי נכון ויעיל ואף יסייעו למזער את תחושת הביטחון המדומה של מגיש הבקשה הלא מנוסה.

ב. סיוע לעסקים קטנים/ ממציאים פרטיים - נציע להקים מנגנון מטעם הרשות שיפעל פרו-בונו ויסייע לעסקים קטנים וממציאים פרטיים בהשלמת התהליך, בדומה ליוזמה של USPTO.⁴¹ מנגנון זה יוכל לפעול אף מטעם גוף ציבורי נפרד מרשות הפטנטים כמו משרד המדע והטכנולוגיה וכן משרד החדשנות. בנוסף, הגוף הציבורי יכול לגייס פעילויות פרו-בונו גם מגורמים פרטיים, כפי שנעשה בארצות הברית.⁴² מטרתו, למנוע טעויות מצד מגיש הבקשה הלא מנוסה ולאפשר הנגשת ידע גם לציבור שלא יכול להרשות לעצמו להיעזר בגורמי מקצוע. מנגנון סיוע זה, יוכל לאזן את העדר דרישת הפיקוח על ידי גורם מקצועי.

ג. אגרה מופחתת – נציע כי תבוצע הבחנה כלשהי בין המבקשים על בסיס ישות המבקש או מצבו הכלכלי כפי שנעשה בנוגע לבקשות לפטנט רגיל בישראל,⁴³ וכן בנוגע לבקשות לפטנט ארעי בארצות הברית.⁴⁴

ד. התראה טרם זניחה אוטומטית - נמליץ להוסיף מערכת טכנולוגית להתראה ותזכורת לפני זניחה אוטומטית בחלוף 12 חודשים. במסגרת כך, יקבל המבקש תזכורת כל חודשיים, בדמות הודעת דואר אלקטרוני אוטומטית, שתעדכן אותו בדבר הזמן שנותר לו להשלים את תשלום האגרה. מנגנון זה יאפשר היערכות טובה יותר מצד המבקשים שאינם מעוניינים שהבקשה תימחק.

ז. סיכום

15. לכלי המשפטי של בקשת פטנט ארעית, יתרונות וחסרונות. ההסדר המוצע עוד בהתגבשות וטרם ניתנה דעת הרשות ביחס למספר סימני שאלה שאופפים אותו, לדוגמה בנוגע לממשק עם דיני המיסים,⁴⁵ עם

⁴¹ <https://www.uspto.gov/patents-getting-started/using-legal-services/pro-bono/patent-pro-bono-program>

⁴² https://www.uspto.gov/sites/default/files/documents/ProBono-McDowell_Final_LawReview_Web_Publication.pdf

⁴³ ס' 10 לתוספת השנייה לתקנות.

⁴⁴ <https://www.uspto.gov/learning-and-resources/fees-and-payment/uspto-fee-schedule>

⁴⁵ ראו מכתבם של עו"ד קשת סירוטה-לוינר ועו"ד אסא קלינג ממשרד נשיץ, ברנדס אמיר ושות' https://www.justice.gov.il/Units/RashamHaptentim/news/Pages/provisional_survey_ILPO.aspx

ממשק PCT וכמובן טרם פורסם נוסח התיקון לתקנות. לשיטתנו, מדובר במהלך ראוי ורצוי אך זאת בכפוף להצעות לשיפור שהועלו לעיל.

נייר עמדה זה נכתב על ידי בר וקנין ואביה דולה, תלמידי הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב, חברי צוות מעקב חקיקה במכון ש. הורוביץ לקניין רוחני לזכר אמנון גולדנברג ז"ל.

המכון פועל במסגרת הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן, אוניברסיטת תל אביב.
כל האמור לעיל משקף ומבטא את עמדתם האישית של הכותבים בלבד.